

ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

асист. **Вороненко В.І.**

Сумський державний університет (Україна)

Формування стратегій в економіці набуло широкого розповсюдження в 60-70 рр. ХХ століття. Тоді була запропонована концепція стратегічного планування, що базується на підприємницькому підході, а не на прогнозуванні ймовірних тенденцій, як раніше. Методологічний принцип розроблення стратегії полягає в побудові стратегії не від минулого до сучасного, а від майбутнього крізь минуле до сучасного.

Регіон представляє собою соціо-еколого-економічну систему, яка відноситься до класу систем, що самоорганізуються. Системи що самоорганізуються і розвиваються мають наступні основні особливості:

- нестабільність деяких параметрів і стохастичність поведінки;
- непередбачуваність і унікальність життєдіяльності системи в певних умовах;
- можливість пристосовуватися до умов середовища, що змінюється, а також до перешкод зовнішнього і внутрішнього середовища;
- властивість протистояти руйнуючим систему тенденціям і проявляти тенденції, що будують систему та обумовлені активними елементами, що стимулюють обмін матеріальними, енергетичними та інформаційними продуктами з середовищем;
- властивість виробляти можливості поведінки системи і змінювати її структуру, переходити на новий рівень, зберігаючи при цьому цілісність і основні властивості системи;
- можливість і прагнення до цілестворення.

Реалізація і постановка цілей можлива лише за умов керованості. Керованість – функція системи, яка орієнтована на збереження її основної якості, тобто сукупності властивостей, втрата яких призводить до руйнування системи в умовах зміни середовища, або на виконання деякої програми, яка забезпечує стійкість функціонування та досягнення поставленої мети.

В економічних системах виділяють високорівневу, низькорівневу рівновагу і нерівноважний стан. Високорівнева передбачає виділення ресурсів на розвиток, тобто на позитивні зміни у стані економічних систем. Принципами оптимального керування економічними системами з метою досягнення ними екозбалансованого розвитку є:

- принцип єдності економічних, екологічних і соціальних цілей;
- принцип урахування регіональних особливостей.

Другий принцип передбачає обов'язкове урахування економічної спеціалізації регіону при розробленні стратегії його переходу до екозбалансованого розвитку.

Вирішення цих проблем є сукупністю заходів із переведення системи з вихідного стану в новий, що має якісні характеристики та забезпечує вищу ефективність функціонування системи.

При наявності проблем, що заважають екозбалансованому розвитку економіки регіону, про це просигналізує наявність наступних проблемних ситуацій:

- результати і масштаби розвитку головних підсистем регіону не відповідають заданим;
- раніше напрацьовані, теоретично обґрунтовані і практично перевірені методи не дають необхідного ефекту.

Необхідні цілі – екозбалансований розвиток економіки регіону на умовах ефективного використання наявного потенціалу і підвищення конкурентоспроможності відкритої динамічної системи.

Для розв'язку питань екозбалансованого розвитку економіки регіону пропонується послідовне виконання трьох етапів: 1. Виявлення проблем і їх усунення; 2. Оцінка і аналіз проблем, встановлення діагнозу; 3. Пошук шляхів вирішення проблем – виявлення альтернатив, їх оцінка і обрання оптимальних.

Процес підготовки рішення завершується прийняттям рішення і його наступною реалізацією. Методологією вирішення існуючих проблем є системний аналіз і синтез, з послідовним розробленням методів і засобів концептуального моделювання системи як засобу вирішення існуючої проблеми.

В системі розроблення стратегії екозбалансованого розвитку економіки регіону необхідно задіяти широкий спектр методів та інструментів. Головний інтерес представляють методи та інструменти прямої економічної дії і методи непрямого впливу.

До прямих методів економічної дії потрібно віднести планування і прогнозування, мотивацію, контроль, фінансування. Найбільш дієвими із непрямих методів впливу на еколого-економічну систему регіону є методи статистики для збору і обробки інформації про стан і динаміку основних підсистем регіону, методи економічного прогнозування і моделювання процесів управління, економічний аналіз стану регіональної економіки і оцінки результатів управління.

Вороненко, В.І. Підходи до забезпечення екозбалансованого розвитку регіону [Текст] / В.І. Вороненко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6–8 травня 2014 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 48-50.